

5778

Torah from Around the World

Hillel zegt:

(...) Beoordeel een ander niet totdat je in zijn schoenen hebt gestaan. (...)

Pirké Avot, Spreuken der Vadersen, 2:4

Vertaling Leo Mock en Marcel Poorthuis

Sjabbat 28 april 2018 / 13 Ijar 5778, Acharee Mot/Kedosjiem, Wajikra/Leviticus 16:1 - 20:27

Tanach blz. 230 - 241

Haftara: Jesjajahoe 5:1 - 21

Tanach blz. 807 - 809

Commentaar: Lev Raphael is een Amerikaanse schrijver van romans en non-fictie.

vertaler: Jacqueline Brecher

[Het Engelse origineel](#)

Reizen met Acharee Mot

Ik ben opgegroeid in een seculier joods gezin, waarin de Tora niet ter sprake kwam, niet relevant was voor ons leven, zelfs niet als een verzameling historische documenten. Mijn ouders hadden de Sjoa overleefd en mijn moeder was een Bundist (vert.: aanhanger van de *Bund*, een seculier joodse socialistische organisatie in Litouwen, Polen en Rusland), die geen belangstelling had voor geloofsbeoefening. Mijn vader was opgegroeid in een *sjtetl* in het Karpatische deel van de Oekraïne, waar zijn leven enigszins leek op wat Eli Wiesel

beschrijft in verschillende van zijn werken. Maar na de oorlog waren religie en hij van elkaar vervreemd geraakt.

Mijn kennis van de Tora, die voor zover ik wist het Oude Testament heette, was gefilterd en verwrongen door de algemeen christelijke cultuur en net zoals ik op velerlei manieren het antisemitisme tot mij nam, leerde ik ook wat basisprincipes over de Tenach.

Martin Luther King jr., die inspiratie vond bij de joodse profeten, mocht dan wel mijn jeugdidool zijn geweest, dat alles behoorde tot een andere wereld. De God van de christenen was de God van liefde, de God van de joden was de God van haat. Hoezeer ik misschien ook in verlegenheid werd gebracht door deze tweedeling, ik had geen idee welk een grove vervorming het was van de Tenach. Wat ik wel wist, was dat in het hart van deze haat een kern gloeide die een heel speciale boodschap voor mij droeg, voor een jongen die langzaam begon te begrijpen dat hij anders was dan zijn leeftijdsgenoten.

De radioactieve tekst die in mijn beleving voortdurend werd aangehaald, - vooral, maar niet uitsluitend, door niet-joden - was Wajikra/Leviticus 18:22. Deze tekst is werkelijk Ground Zero voor homo-haters, of zij de Bijbel nu aannemen als letterlijke waarheid of niet. Ook al was Wajikra eveneens de bron van wat gewoonlijk de Gulden Regel wordt genoemd (vert.: behandel anderen zoals je door hen behandeld wilt worden), dit tijdloze beroep op menselijkheid werd altijd overschaduwed door het vreselijke gebod dat het zwaard rechtstreeks op mij leek te richten. Het maakte mij beschaamd homoseksueel te zijn, en het maakte mij beschaamd om joods te zijn, want in mijn onwetendheid dacht ik dat het jodendom de bron was van homofobie.

Na mijn twintigste begaf ik me op een pad dat mij in een soort *baäl tesjoeva* veranderde (vert.: iemand die terugkeert tot een joods-religieus leven). Steeds dichterbij een geloof en een traditie die altijd vreemd voor mij waren geweest, voelde ik mij echter belast wanneer ik aanwezig was bij een dienst waarin die passage hardop werd gelajend. Op een moment waarop ik mij verbonden had moeten voelen met de sjoelgangers om mij heen en met andere joden waar ook ter wereld, werd ik plotseling in de uiterste duisternis gestort, net zo onherroepelijk gebrandmerkt als Kajin.

Deze woorden vormden een wond in mijn Jodendom, die alleen langzaam kon genezen. Het hielp mij om van een Tora-historicus aan de Brown University te leren dat de woorden een 'niet bevestigd idioom' bevatten en men er dus niet honderd procent zeker van kon zijn waar ze naar verwezen. Het hielp mij de tekstuele context van de Moloch-aanbidding te bestuderen, waarin dit specifieke gebod is ingebed. Het hielp mij om het doel van de 'heiligheidscodex' (vert.: Wajikra 17-26) te begrijpen en hoe deze waarschijnlijk is samengesteld in de Babylonische ballingschap en kort daarna. Deze tekst was dus bedoeld om de identiteit te herstellen van de Israëlieten, die verslagen en gedemoraliseerd waren in elke betekenis van het woord en wier besef van eigen identiteit was verpletterd. Het hielp mij om me aan te sluiten bij een joodse homoseksuele groep in de buurt van Detroit en uiteindelijk lid te worden van een synagoge die volledig open en tolerant was. Het hielp mij om een Talmoedcursus te volgen in Israël, waar alle deelnemers homo waren en we het zeer homo-erotische verhaal lasen van de potige rover Reisz Lakisz en de mooie geleerde Rav Jochanan. Het waren allemaal stappen op mijn pad, zoals ook het meerdere jaren intensief bestuderen van de Tora met mijn levenspartner.

Vorig jaar realiseerde ik mij iets nieuws over *Acharee Mot*, misschien omdat ik ook bezig was mijn levenslange woede tegenover Duitsland en de Duitsers los te laten. (Dit is het onderwerp van mijn nieuwste boek: *'My Germany'*) Dit veranderde mij op allerlei manieren, die ik nog niet allemaal heb ontdekt.

Tijdens een Sjabbaton in een synagoge in Michigan besprak ik homoseksualiteit, de Tora en Acharee Mot. Ik stopte op een gegeven moment om te vragen of er iemand in het publiek was die geloofde dat de Tora werkelijk het woord van God was. Eén man stak zijn hand op. Ik kon het niet laten om eerst spottend te zeggen dat het jammer was dat God geen betere redacteur heeft gehad, maar daarna stelde ik een vraag, die bij eerdere gelegenheden vaak

als aanklacht had geklonken. Nu echter klonk het als een eenvoudige, niet eens confronterende vraag: „Waarom is van alle verboden in de Tora, van alle zaken die *toëva* zijn (vert.: een abominatie), alle daden waarop de doodstraf staat, juist deze zo belangrijk voor jou? Waarom richt je jouw aandacht juist hierop?” Hij kon geen antwoord geven en in dat moment van twijfel vroeg ik mij af of er niet toch nog hoop was, een soort van kiem.

Persoonlijk realiseerde ik mij dat ik niet alleen boos was geweest over de tekst en hoe deze in de loop der jaren was gebruikt als knuppel om homoseksuelen mee te slaan, ik was ook boos geweest op alle joden die het waagden dit op te voeren als bewijs dat er iets mis was met mij. Ik duwde hen weg, ik wees hen af, zonder te proberen hun wereld binnen te treden en de dingen tenminste vanuit een ander gezichtspunt te bespreken. Terwijl ik in die synagoge stond voelde ik mij opmerkelijk kalm.

Ik sprak met een 'stille, kleine stem' (vert.: verwijzing naar de profeet Elija en Abraham Joshua Heschel) over de passage die de bron was geweest van eindeloos geschreeuw. Ik weet niet of ik de gedachten van deze man ook maar minimaal heb veranderd, maar ik voelde mijzelf veranderd, beter in staat om deze problematische tekst in mijn hand rond te draaien als een Rubiks kubus, rustig wachtend tot alles op zijn plek zou klikken.